

**Streszczenie pracy doktorskiej pt. „Psychospołeczne uwarunkowania
poczucia bezpieczeństwa lotów pilotów wojskowych”**

mgr Tomasz Goździcki

pod kierunkiem: prof. dr. hab. Ryszarda Bery

promotor pomocniczy: dr Grzegorz Sanecki

Rozprawa doktorska obejmuje problematykę poczucia bezpieczeństwa lotów pilotów wojskowych w kontekście następujących elementów: przekonanie o posiadaniu kompetencji i doświadczenia pilota wojskowego, ocena poziomu zaufania do systemu obsługi i eksploatowanej techniki lotniczej, ocena charakteru i sposobu wykonywania zadań lotniczych, poziom zaufania do systemu organizacji szkolenia lotniczego, regulaminów i procedur postępowania oraz ocena stanu infrastruktury oraz warunków atmosferycznych, geograficznych i czasowych, zgodnie z założeniami teorii interakcyjnego wpływu czynników na bezpieczeństwo lotów.

Poczucie bezpieczeństwa lotów rozpatrywane jest w kontekście wybranych uwarunkowań psychospołecznych: cech osobowości pilotów, stylów radzenia sobie ze stresem, sytuacji społecznej w środowisku służby (styl dowodzenia oraz kultura organizacji).

Na całość dysertacji składa się siedem rozdziałów o charakterze teoretyczno - empirycznym. Pierwsza część wprowadza w omawianą problematykę bezpieczeństwa pracy pilota oraz prezentuje przegląd psychologicznych koncepcji w zakresie cech osobowości, radzenia sobie ze stresem, dowodzenia oraz klimatu organizacyjnego. Druga omawia metodologiczne podstawy badań własnych, prowadzone w schemacie korelacyjnym. Trzecia część ma postać empiryczną i zawiera opis zgromadzonych danych wraz ze statystyczną analizą występujących zależności, prowadząc w ten sposób do weryfikacji hipotez. Rozprawa zakończona jest omówieniem zaobserwowanych współzależności wraz z wnioskami praktycznymi do działalności lotniczej.

Rozdział pierwszy omawia specyfikę zawodu pilota wojskowego, ze szczególnym uwzględnieniem długofalowego procesu szkolenia lotniczego oraz kompetencje, niezbędne do pełnienia roli oficera Wojska Polskiego oraz operatora statku powietrznego.

W rozdziale drugim przybliżono problematykę sytuacji zadaniowo normalnych i trudnych w służbie, wraz ze wskazaniem możliwych przyczyn i potencjalnych zagrożeń w wykonywaniu operacji powietrznych. Płaszczyznę odniesienia powyższych analiz stanowią systemowe koncepcje bezpieczeństwa lotów. Ponadto, dokonano operacjonalizacji poczucia bezpieczeństwa lotów pilotów wojskowych w odniesieniu do teorii interakcyjnego wpływu różnych czynników współuczestniczących w wykonaniu misji lotniczej.

W rozdziale trzecim zwrócono uwagę na psychospołeczne uwarunkowania w zawodzie pilota wojskowego, ze szczególnym uwzględnieniem cech osobowości oraz stylów radzenia sobie ze stresem. Dokonano również analizy kultury organizacyjnej środowiska służby w aspekcie modeli dowodzenia oraz klimatu organizacyjno - społecznego w jednostce wojskowej.

Kolejny rozdział poświęcono metodologii badań własnych. Zaprezentowano w nim przedmiot, cel i model badawczy wraz z omówieniem problemów, hipotez badawczych oraz kwestionariuszy wykorzystanych w celu zgromadzenia danych. Omówiono przebieg badań oraz społeczno - demograficzną charakterystykę badanej grupy.

Trzy kolejne rozdziały (V-VII) zawierają diagnozę poczucia bezpieczeństwa lotów pilotów wojskowych oraz analizę wybranych uwarunkowań psychospołecznych. Część empiryczną kończy przedstawienie istotnych statystycznie zależności między omawianymi zmiennymi.

W podsumowaniu rozprawy, uzyskane dane omówiono w odniesieniu do literatury przedmiotu oraz doświadczenia praktycznego, weryfikując w ten sposób przedstawione hipotezy badawcze. Na zakończenie wskazano implikacje praktyczne, płynące z dokonanych analiz, mogące stanowić przesłankę do dalszych badań w zakresie bezpieczeństwa jako znaczącej składowej dobrostanu pilotów wojskowych celem poprawy jakości realizowanych operacji powietrznych w Siłach Zbrojnych RP.

